

Efsztratosz Grivasz: A

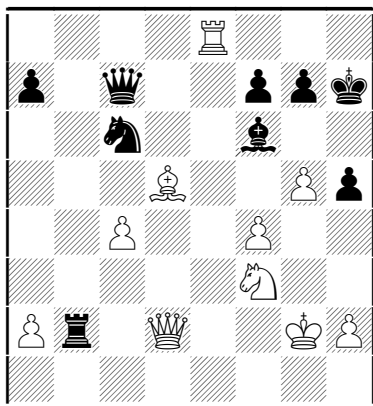
király aranyketrece

/kissé rövidítve fordította Forgács József/

Manapság általában a kombinációkat kategorizálják s így megtanulhatók az edzések során. Elemezzünk egy mintakombinációt.

Természetesen bemutatnám a kérdéses diagramállásokat a példák esetén és elkerülhetném a megelőző lépésekkel kapcsolatos észrevételeket. De véleményem szerint egy kombináció csak a hegy csúcsa, a stratégia egy természetes következménye. Az olvasónak azt kellene tanulnia, hogy a játék közben hogyan jön létre a kombináció kritikus pillanata, hogyan születik a kombináció a sakkozó elméjében.

Példa ○

Világos úgy tűnik, bajban van. Vezérét támadják és 1. Fe4+ g6 2.Fc2 Fg7 =+ jelentheti az egyetlen védelmét. De az igazság más. A fekete király rossz helyzete nagyon hamar eldöntheti a játékot!

1.g6+! fxg6

Vagy 1...Kxg6 2.Fe4+ Kh6 3.Bh8#. Most azonban az aranyketrec bezárul!

2.Vxb2!

Második lépés: a sötét futónak fel kell adnia a g5 mező védelmét.

2...Fxb2 3.Hg5+ Kh6 4.Bh8# 1-0

Ezt a bizonyos kombinációt a következő tényezők szerint kategorizálhatják:

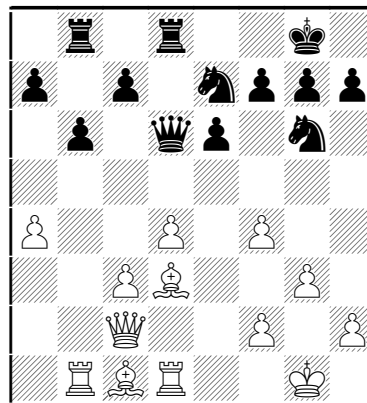
- 1) Az alapsor védtelensége.
- 2) Torlaszoló gyalogáldozat.
- 3) Elterelő vezéráldozat.
- 4) A királyt előre hajtjuk a h-vonalon.
- 5) Bástya a nyolcadik soron.

“Egy sakkverseny alatt a mesternek egy zsákmányoló vadállat és egy szerzetes

kombinációjának kellene lennie.” Aljechin

□ Aljechin - ■ Colle, D07 Párizs 1925

1.d4 d5 2.c4 Hc6 3.Hf3 Fg4 4.Va4!? Fxf3 5.exf3 e6 6.Hc3 Fb4?! (6...Hge7!) 7.a3! Fxc3+ 8.bxc3 Hge7 9.Bb1 Bb8 10.cxd5 Vxd5 11.Fd3 0-0 12.0-0 Vd6 13.Vc2 Hg6 14.f4 Hce7 15.g3 Bfd8 16.Bd1 b6 17.a4 (D)

Világos egészséges előnnyel rendelkezik. Futópárja és a kétoldali kezdeményezés lehetősége örvendetes minden jó játékos számára.

17...Hd5 18.Fd2?!

18.f5! sokkal pontosabb: 18...exf5 19.Fxf5 +/- és sötét nem folytathatja 19...c5?-tel, mert 20.dxc5 Vxc5 21.Bb5 +/- .

18...c5!

Sötétnek gyaloggyengéseket kell létrehoznia világos táborában annak érdekében, hogy valamilyen ellenjátékot találjon.

19.f5 exf5 20.Fxf5 cxd4 21.cxd4 Hde7 22.Fb4 Vf6 23.Fxe7?!

Világos fenntarthatna egy kisebb előnyt: 23.Fh3 Hc6! (23...Bxd4?! 24.Vc7 Be8 25.Be1 Bdd8 26.Fg2 +/-) 24.d5 Hxb4 25.Bxb4 Vd6 26.Be4 +=. 23...Vxe7

Nem 23...Hxe7? 24.Fxh7+ Kf8 25.Fe4! Bxd4 26.Bxd4 Vxd4 27.Bd1 Ve5 28.Bd7 +/-.

24.Bbc1 Bd5?

A modern középjáték-elméletnek megfelelően, sötétnek gyenge gyalogot kellett vállalnia az egyensúly tartásáért. Jobb volt 24...a6! 25.d5 b5 26.axb5 axb5 =.

25.Fe4 Bd7 26.d5 Vf6

26...Be8 27.Be1 Bdd8 28.Be2 Vd7 29.Bce1 volt sötét másik kísérlete, bár világos tartja előnyét.

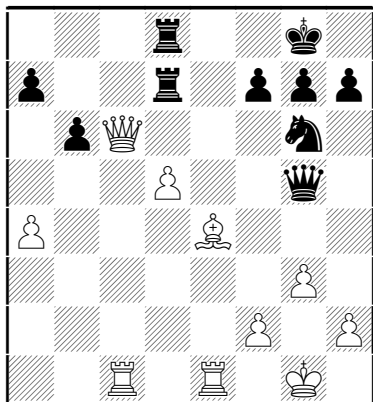
27.Be1 Bbd8 28.Vc6?!

28.Bcd1 He7! 29.Bd3! (29.Fxh7+?! Kf8 30.Fe4 Hxd5) után világosnak továbbra is jó támadóesélyei vannak.

28...Vg5? (D)

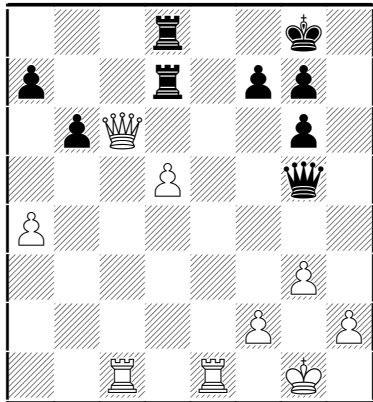
A súlyos hiba szép kombinációra ad lehetőséget.

Így kellett folytatni: 28...He7! 29.Vxf6 (29.Vb5 g6 30.Bcd1 Hf5 31.Vb4 [31.Fxf5 Vxf5 32.Va6 =] 31...Hd6 =) 29...gxf6 30.d6 Bxd6 31.Bc7 B8d7 32.Fxh7+ Kf8 33.Bxd7 Bxd7 34.Fc2 Bd2 35.Bc1 +=.

Látható, sötét semlegesíti a veszélyes szabad d-gyalogot, és most sokkal többet ad világos számára az alapsor ideiglenes gyengeségének kihasználása. 29.Fxg6!

Furcsának tűnhet, hogy a d-gyalogot védtelenné teszi. De Aljechin arra használta ezt a lépést, hogy taktikai apróságokkal támogassa a stratégiai tervét. 29...hxg6? (D)

Nyilvánvalóan 29...Vxg6? 30.Vxd7 miatt rossz volt, de mi a baj Colle lépésével, ami végül is a fekete királynak kinyit egy biztos helyet h7-en? Valójában az egyetlen lépés 29...fxg6 volt, bár ez nem állította volna le világos döntő támadását: 30.Ve6+ Bf7 (30...Kf8 31.Bc4! Bf7 [31...Bxd5 szépen veszít: 32.Bf4+ Bf5 33.Be5!!] 32.Bc8 nyer) 31.Bc8 Bxc8 (31...h6 32.f4; 31...Kf8 32.Ve8+ Bxe8 33.Bcxe8#) 32.Vxc8+ Bf8 33.Be8 Vf6 34.Bxf8+ Vxf8 35.Vc7! (35.Vc6 Vd8 36.d6 Kf7 37.Vc4+ Kf8 38.Vc7 Ke8 39.Vxg7 Vxd6 40.Vg8+ Kd7 41.Vxh7+ Kc6 42.h4! +/- but not 42.Vxa7 Vd1+ 43.Kg2 Vd5+ 44.f3 Vd2+ 45.Kh3 Vh6+ 46.Kg4 Vh5+ 47.Kf4 Vf5+ 48.Ke3 =) 35...Vf3

36.Vb8+ Vf8 37.Vxa7 Vd6 38.Vb7 Kf8 39.Kf1 +/- 30.Vxd7!! Bxd7 31.Be8+

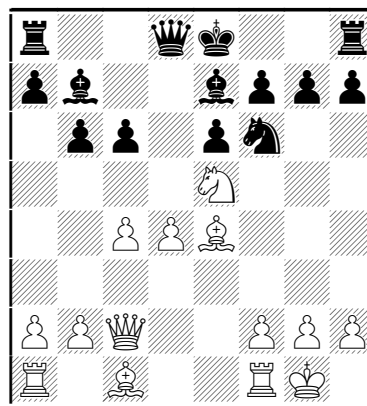
Ez a 'jó' bástya. Az 'alternativa' 31.Bc8+? Bd8 -+ . 31...Kh7 32.Rcc8

Milyen ironikus! A sötét gyalogok a g-vonalon egy sírt hoztak létre saját királyuknak. Szökés nincs... 32...Bd8 33.Bexd8!

33.Bcxd8? -ra még van folytatás: 33...Vc1+ 34.Kg2 g5 +/- Így sötét feladta. 1-0

□ Mamediarov - ■ Tyimofejev, D45 Moszkva 2004

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Hc3 c6 4.e3 Hf6 5.Hf3 Hbd7 6.Vc2 b6 7.Fd3 Fb7 8.0-0 Fe7 9.e4!? /b3/ 9...dxe4 10.Hxe4 Hxe4 11.Fxe4 Nf6 12.He5 (D)

12.Fd3 c5 jó sötéttel: 13.dxc5 Fxc5 =

12...Bc8

Nyilván 12...Vxd4? 13.Fxc6+ Fxc6 14.Hxc6 jobb világosnak.

13.Bd1 Hxe4

Cserélni kell, mert 13...0-0? 14.Ff3 +/- után nem megy c5.

14.Vxe4 0-0 15.Ff4 Fa8

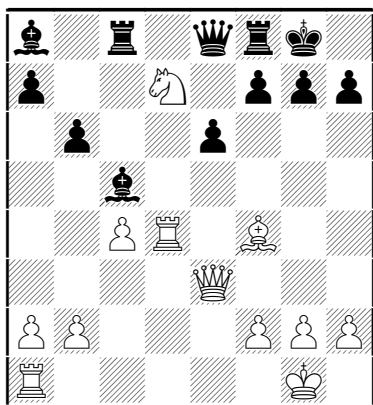
15...Ff6!? 16.Bd3 Ve7 után Stefanova-Polgár Zs. Bécs 1996 Polgár sikeresen semlegesítette ellenfele kezdeményezését és győzött.

16.Bd3 c5 17.Ve3!

Sötét könnyű játékot adna 17.d5 exd5 18.cxd5 Bd6 =.

17...Ve8!

Elkerül egy ördögi csapdát: 17...cxd4? 18.Bxd4 Ve8 19.Hd7 Fc5 (D)

20.Hf6+! gxf6 21.Fh6 Fe4 (21...Kh8? 22.Fg7+! Kxg7 23.Bg4+ Kh8 24.Vh6 mattal) 22.Vxe4 Kh8 (22...f5? 23.Vg4+! fxg4 24.Bxg4+ Kh8 25.Fg7+ Kg8 26.Ff6#) 23.Bd2 Bg8 24.Bad1 +/-.

18.d5?!

Gondolkodnia kell, hogy folytassa: 18.dxc5!? f6! (18...Fxc5?! 19.Vg3 +/-) 19.Hd7 e5! (19...Fxc5? 20.Hxc5 Bxc5 21.Fd6) 20.Fg3 (20.Hxf8 exf4 21.Vxf4 Fxf8 22.cxb6 axb6 23.b3) 20...Fxc5 21.Ve2 Bf7 22.Hxc5 Bxc5 23.b3 +=.

18...exd5 19.cxd5 c4!

19...Fd6 20.Vg3 +=.

20.Bdd1

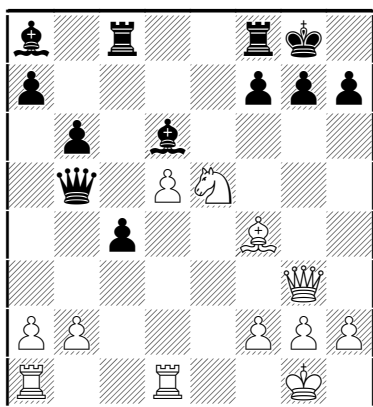
20.Bd2 Fb4 21.Bdd1 Fd6 nem változtat semmit.

20...Fd6

Sötét szintén jól állna 20...f6 21.Hg4 (21.d6? fxe5 22.d7 Vg6; 21.Hc6 Fxc6 22.dxc6 Bxc6 23.Be1 Bf7) 21...Fc5 22.Vg3 Vd7 23.He3 Fxe3 24.fxe3 f5 után.

21.Vg3 Vb5?! (D)

Folytathatná így: 21...Bc5! 22.Hxc4 (22.Hd3 Fxf4 23.Hxf4 Ve4 24.Bac1 Vf5) 22...Fxf4 23.Vxf4 Bxd5 =.

22.Hc6! Fxf4 23.He7+ Kh8 24.Vxf4 Bcd8 25.Bd2 Vc5 26.d6 Bd7?!

Világos, hála sötét 21. lépésének előnybe került, amit sötét utolsó lépése csak tetézett. Jobb volt

26...f5 +=.

27.Bc1 b5 28.Bc3!

Fenyeget Bh3-h7+!

28...Bfd8

Szükében volt a lehetőségeknek: 28...g6 29.Vf6# ;

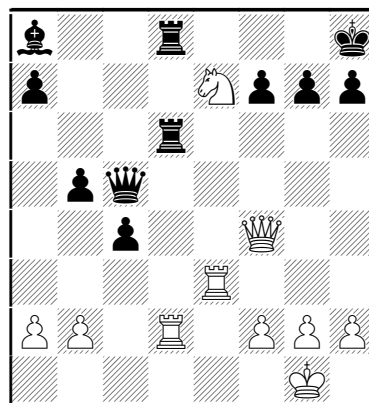
28...h6 29.Hg6+ ; 28...f5!? 29.Be3 +/-.

29.Be3?!

Kimaradt az erős 29.Vxf7! Fe4 30.Bg3 Ve5 31.f4

Vf6 32.Vxf6 gxf6 33.Bd4 Fb1 34.a4 a6 35.f5 +/-.

29...Bxd6? (D)

A szöveglépés fonalasan veszt, világos meg tudja játszani a szokásos kombinációt. Hasonlóan rossz 29...h6 30.Vxf7 Vg5 31.Bg3 Vf6 32.Hg6+ Kh7 33.Hf8+ +- Ám sötét megpróbálhatott egy érdekes és egy teljesen korrekt változatot: 29...Vb4!? 30.Bde2 Vxd6 31.Vxf7 Vd1+ 32.Be1 Vg4 33.f3 (33.Bg3? Bd1!) 33...Vd4 34.Kf1 Vf6 35.Hg6+! hxg6 36.Be8+ Kh7 37.Vg8+ Kh6 38.h4! (38.Vh8+ Kg5 39.B8e5+ Vxe5 40.Bxe5+ Kf4 41.Be8 Bd1+ 42.Kf2 B1d2+ =) 38...g5! 39.Vh8+! (39.B1e6 Bd1+ =) 39...Kg6 40.hxg5 Bxe8 41.Vxe8+ Vf7 42.Vxa8 Vd5 43.Ve8+ Vf7 44.Vc8 +/- vagy a szerény, de biztonságos 29...f6! 30.Be6 Vg5 31.Vxg5 fxg5 +=.

30.Hg6+!! hxg6

Egyéb változatok: 30...fxg6 31.Vxd6 Bxd6 32.Be8# ; 30...Bxg6 31.Bxd8+ ; 30...Kg8 31.Bxd6 Vxd6 32.Vxd6 Bxd6 33.Be8#.

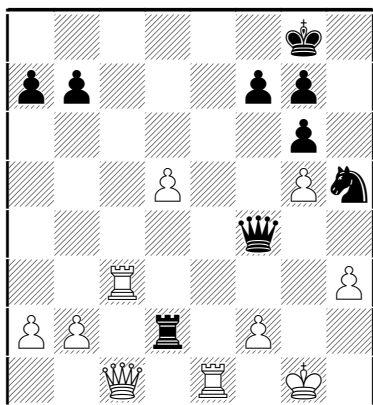
31.Vh4+ Vh5

Vagy 31...Kg8 32.Vxd8+ Bxd8 33.Bxd8+ Kh7 34.Bh3+ +-.
32.Vxd8+! Bxd8 33.Bxd8+ Kh7 34.Bee8

Sötét feladta, mert 34...g5 35.Bh8+ Kg6 36.Bxh5 Kxh5 37.Bxa8 után bástya hátránya marad.

1-0

□ Azmajparasvili - ■ Sirov, A07 Dubai FIDE GP 2002 /rövidítve/

(23.Be4 Bf8! 24.Bf4 Vd8 25.Vh5 He5!) 23...Bcd8
24.Bxd6 Bxd6 25.b4 Be6! =.

23.Vxd7!

A szokásos minta. A vezért feláldozza, hogy lehetővé tegye az alapsori behatolást, és a király helyzetét döntő anyagi előnyszerzésre használja fel.

23...Bxd7 24.Be8+ Kh7 25.Fe4+

Sötét feladta, mert túl sok anyagot veszít 25...g6
26.Bxd7 Fa6 27.Fxc6 után. 1–0

29.Bf3?

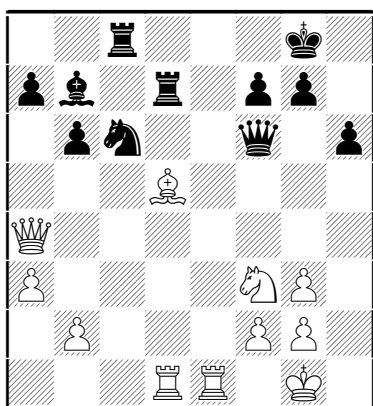
A kölcsönös vakság egy érdekes pillanata. Mindkét játékos átsiklott a jól ismert kombináció fölött: 29.Be8+ Kh7 30.Vxd2! Vxd2 31.Bcc8 Vxg5+ 32.Kf1 Hg3+ 33.Ke1 +/-.

Az egyetlen logikus magyarázat az, hogy ez egy rapid játék volt...
29...Vxf3 30.Vxd2 Hf4 S már sötét nyer! 31.Vxf4 Vxf4 32.Bd1 Vxg5+ 33.Kf1 Kf8 0–1

A hasonló példák hozzásegíthetnek bennünket ahhoz is, hogy ne mattal, mint láttuk, hanem anyagi előnyszerzéssel, vagy vagy stratégiai fölény elérésével nyerjünk. Egy kiváló példa a két „K” következő játszmája.

□ Kaszparov - ■ Karpov, E21 Moszkva m (11)
1985

1.d4 Hf6 2.c4 e6 3.Hc3 Fb4 4.Hf3 0–0 5.Fg5 c5
6.e3 cxd4 7.exd4 h6 8.Fh4 d5 9.Bc1 dxc4 10.Fxc4
Hc6 11.0–0 Fe7 12.Be1 b6 13.a3 Fb7 14.Fg3 Bc8
15.fa2 fd6 16.d5 hxd5 17.Hxd5 Fxg3 18.hxg3 exd5
19.Fxd5 Vf6 20.Va4 Bfd8 21.Bcd1 Bd7 (D)

22.Vg4! Bcd8?

Szintén rossz 22...Be7? 23.Bxe7! Vxe7 24.Fxf7+!
Vxf7 25.Bd7 h5 26.Vh3 +/- vagy 22...Bdc7 23.b4!
+/= vagy végül 22...Bdd8 23.b4! +/=. Ám sötét jól játszható pozíciót érhetett el: 22...Bd6! 23.Fe4